

Απόδοση τιμής

σ' αυτούς που έδωσαν τη ζωή τους για τα ιδανικά τους.

Για τους πολεμιστές του 40 και τα θύματα του εμφύλιου

Η επιτιμητική παρατήρηση του Γιάννη, πως κανείς δεν έγραψε στον «Αντίλαλο» για το λοχαγό

Μαρινέλλη, του οποίου το όνομα έχει το στρατόπεδο στην Καλλονή, σε συνδυασμό με τη δική μου άγνοια για την ύπαρξη του προσώπου αυτού, μου έδωσαν το ερέθισμα να «ξεθάψω» τους χωριανούς μας εκείνους που έδωσαν τη ζωή τους για την πατρίδα και τα ιδανικά τους. Η πληροφορία ότι σε ένα δρόμο της Καλαμπάκας έχει δοθεί το όνομα ενός άλλου πεσόντα απ' το χωριό μας σε συνδυασμό με τη δική μου άγνοια για την ύπαρξη και αυτού του προσώπου μου έδωσαν την ώθηση να συμβάλλω με την προσπάθειά μου αυτή στην υλοποίηση αυτού που ακούμε στις επετείους: «αιωνία

αυτών η μνήμη» Η αρχή έγινε με επίσκεψη στο «Ηρώο» για να βρω τα ονόματα όλων των χωριανών μας, που έπεσαν στον πόλεμο της Αλβανίας και στον εμφύλιο. Η συνέχεια δόθηκε στο καφενείο για να βρω το πρώτο στίγμα του καθενός (τα συγγενικά του πρόσωπα) και την περίοδο στην

οποία έπεσε. Εκεί μου δόθηκαν και σημαντικές πληροφορίες για κάποιους απ' αυτούς. Ακολούθησε η επικοινωνία με τα συγγενικά πρόσωπα των πεσόντων, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν

(σχεδόν όλοι) με μεγάλο ενθουσιασμό. Για όσους είχαν αφήσει πίσω τους παιδιά, που στην ουσία δεν τους είχαν γνωρίσει καθόλου, οι πληροφορίες ήταν πολύ περισσότερες και δίνονταν με μεγαλύτερη λαχτάρα και ευχαρίστηση. Ήταν, κατά τη γνώμη μου, σαν να ήθελαν μέσα απ' τις πληροφορίες που έδιναν και το κείμενο που θα προέκυπτε να φώναζαν: «Πατέρα, σε θυμάμαι. Πατέρα εγώ το ξέρω πως ήσουν ήρωας. Καιρός τώρα να το μάθουν και οι άλλοι οι νεώτεροι, που απολαμβάνουν τη λευτεριά αγνοώντας ότι κάποιοι ορφάνεψαν, κάποιες χήρεψαν, κάποιοι έχασαν το βλαστάρι τους γι αυτήν τη λευτεριά.» Και πρέπει να τονίσω το πόσο λογική και έντιμη βρήκα την παρατήρηση που διατυπώθηκε: Τα παιδιά αυτών που χάθηκαν για την πατρίδα άξιζαν πρώτα να βαστάξουν τη σημαία στις μαθητικές παρελάσεις κι ύστερα οι άριστοι και καλοί μαθητές.

Οι πεσόντες απ' το χωριό μας στην πρόσφατη ιστορική περίοδο μπορούν να διακριθούν στις εξής κατηγορίες:

Ήρωες του σαράντα. Αυτοί που έπεσαν στα Βουνά της Αλβανίας, και όχι μόνο, για την προάσπιση της ακεραιότητας της πατρίδας μας και της τιμής μας. Ήρωες δεν ήταν μόνο όσοι σκοτώθηκαν. Ήρωες ήταν όλοι όσοι πολέμησαν. Αλλά όσοι επέζησαν αποζημιώθηκαν. Χάρηκαν τη μέρα της Λευτεριάς, δημιούργησαν, καμάρωσαν παιδιά και εγγόνια, διηγήθηκαν «παραμύθια» απ' το μέτωπο. Έζησαν. Αυτοί που έπεσαν όμως «απαιτούν» τη δική μας θύμηση, που είναι πολύ πιο ζωντανή απ' το

κορνιζωμένο «δίπλωμα ευγνωμοσύνης» στο σπίτι κάποιου συγγενούς τους. **Ιωάννης Δημ. Μαρινέλλης Λοχαγός, Κων/νος Βασ. Ζαχαριάδης Επιλοχίας, Ευστράτιος Γ. Σκιάς Ναύτης, Κων/νος Μ. Χατζηγιάννης Στρατιώτης, Νικόλαος Σ. Βουδούρης, Εκτελέστηκε από τους Γερμανούς, Κων/νος Δημ Ψωμάς Στρατιώτης, Ιωαν. Δημ. Παπαγιάννης Στρατιώτης**

Θύματα του εμφύλιου. Αυτοί που πήραν το τουφέκι στο χέρι ἢ γιατί πίστεψαν σε ιδανικά ἢ γιατί οι συνθήκες και οι πέρα απ' αυτούς δυνάμεις τους έταξαν στο μετερίζι της αδελφοκτόνας σύρραξης. Αυτοί άφησαν την τελευταία ανασαίμιά τους με την πίκρα στα χείλη. Πίκρα που αφήνει ο φανατισμός απέναντι στον αδελφό σου ἢ η απογοήτευση που αναγκάζεσαι να κονταροχτυπιέσαι μ' αυτόν. **Θεοχάρης Π. Λαμπρινός Ανθ/γός, Παναγιώτης Δημ. Κατσιγίνης Δεκανέας, Κων/νος Νικ Καφαλούκος Ενωμοτάρχης, Δημοσθένης Νικ. Κανδύλης Στρατιώτης, Εμμανουήλ Κων. Αϊβαλιώτης Στρατιώτης, Δημήτριος Γεωρ. Γεωργάκας Στρατιώτης, Δημήτριος Αγγελή Μαργαρίτης Στρατιώτης, Ευάγγελος Νικολαΐδης, Κων/νος Παρασκευάς**

Θύμα από αδελφοκτόνο δράση αλλά όχι στο πεδίο της μάχης μα στην, ειρηνική υποτίθεται, κοινωνία ενός μικρού χωριού. **Μιχάλης Μπαγιαντέρας**

Θύμα την ώρα του καθήκοντος σε καιρό ειρήνης. **Βασίλειος Δημ. Βασίλενας**

Ιωάννης Δημ. Μαρινέλλης Λοχαγός

Ο Λγος (ΠΖ) Μαρινέλλης Ιωάννης του Δημητρίου γεννήθηκε την 1 Ιανουαρίου 1892 στο χωριό μας. Κατετάγη στο Στρατό ως εθελοντής την 1 Ιουλίου 1913 και μονιμοποιήθηκε στη συνέχεια. Πήρε μέρος στους Βαλκανικούς πολέμους, τον Α' παγκόσμιο πόλεμο και τη μικρασιατική εκστρατεία. Προήχθη στο βαθμό του

Ανθλγου την 3 Ιουλίου 1925 και αποστρατεύθηκε με τον βαθμό του Υπλγου την 29 Σεπτεμβρίου 1927. Με την έναρξη των επιχειρήσεων του 1940 επιστρατεύθηκε και τοποθετήθηκε στο έμπεδο Ηρακλείου Κρήτης. Τον Μάιο του 1941, υπηρετών στο 3^ο Σύνταγμα Πεζικού έλαβε μέρος σε μάχες στην ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου Κρήτης για την αντιμετώπιση των Γερμανών αλεξιπτωτιστών.

Το απόγευμα της 21 Μαΐου 1941 και ενώ οι Γερμανοί προσπαθούν να εισέλθουν στα πρώτα σπίτια της πόλης του Ηρακλείου έπεσε ηρωικά μαχόμενος σε αγώνα σώμα με σώμα αφού κατόρθωσε με το τμήμα του να απωθήσει τους Γερμανούς και να συλλάβει αριθμό αιχμαλώτων.

Η πατρίδα τον τίμησε με το Χρυσό Αριστείο Ανδρείας, το Μετάλλιο Εξαιρετων Πράξεων και την προαγωγή του στο βαθμό του

Λοχαγού μετά θάνατον.

Προς τιμήν του εκλιπόντα ήρωα, από την 24 Ιουνίου 1978, το Στρατόπεδο στη θέση "Πετσοφάς" Καλλονής Λέσβου, ονομάστηκε ως:

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΛΓΟΥ(ΠΖ) ΜΑΡΙΝΕΛΛΗ ΙΩΑΝΝΗ

Στο στρατόπεδο αυτό υπάρχει και

η προτομή του στο Ηρώο του στρατοπέδου.

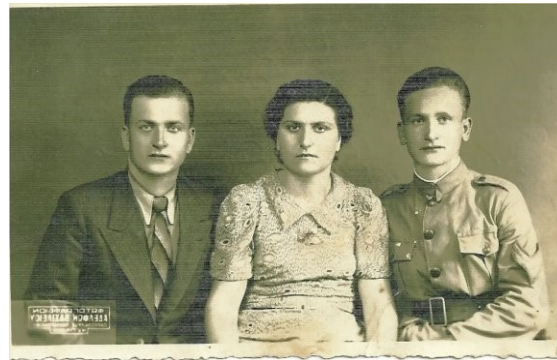
Ο Θεοχάρης Λαμπρινός γεννήθηκε στο χωριό μας το 1919. Ήταν αδελφός του δασκάλου Κώστα και της Καλλιόπης. Τέλειωσε το Γυμνάσιο Πολιχνίτου και το 1938 κατατάχθηκε ως εθελοντής υπαξιωματικός. Στον πόλεμο του 40 πολέμησε τους Ιταλούς ως λοχίας και στη συνέχεια ανθυπασπιστής καθώς και τους Γερμανούς στη Λίμνη της Καστοριάς. Με τη λήξη του πολέμου απόδρασε από το στρατόπεδο αιχμαλώτων και επανήλθε στο χωριό μας.

Ο στρατιωτικός του χαρακτήρας δεν τον άφηνε να ησυχάσει στην αδράνεια του χωριού και για το λόγο αυτό σε λίγο (Ιούνιο του 1941) οργάνωσε μια ομάδα νεολαίων του χωριού για να φύγουν για τη Μέση Ανατολή. Πράγματι με το καϊκι του γέρο Γιώργου Φωτεινού πέρασαν απέναντι στο Καραπόρνο και μετά από λίγες μέρες έφτασαν στη Σμύρνη. Αυτόν, ως αξιωματικό του στρατού, με τη βοήθεια του αγγλικού προξενείου τον επέτρεψαν να συνεχίσει για την Αίγυπτο ενώ όλους τους

άλλους που ξεκίνησαν μαζί του τους

γύρισαν πίσω.

Στην Αίγυπτο κατατάχθηκε στην Παρασημοφορήθηκε επανειλημμένα και ανθυπολοχαγό. Παράλληλα γνώρισε τη Κωνσταντία Ηλία Διαμαντή, καταγωγή, από χρόνια εγκατεστημένη Αλεξάνδρεια με την μεγάλη ελληνική και παντρεύτηκε. Απ' τη δεξίωση του να επιστρέψει κατεπειγόντως στην γεγονότων του Δεκεμβρίου του 1944. Το υπηρέτησε σε διάφορα μέρη (Αγρίνιο, Θεσσαλία, Κοζάνη) και για την ευσυνειδησία και το ήθος του προάχθηκε

ελληνική δύναμη. προάχθηκε σε σύζυγό του, βρισαγώτισα στην οικογενειακά στην ομογένεια, την οποία γάμου τον κάλεσαν Ελλάδα εξαιτίας των διάστημα 1945-1949

σε λοχαγό. Στην αρχή υπηρετούσε στην ΕΣΑ Μια μέρα συναντήθηκαν στην Κοζάνη χωριανοί μας στρατιώτες από μονάδες που έρχονταν από την Ανατολική Μακεδονία και από άλλες που είχαν ήδη πολεμήσει στο Γράμμο και όπως ήταν φυσικό βγήκαν να τα πούνε. Παρών ήταν και ο Θεοχάρης, ο οποίος εξέφρασε την απόφασή του να ζητήσει να μετατεθεί από την ΕΣΑ σε μάχιμη μονάδα. Αυτοί που είχαν ήδη πολεμήσει στο Γράμμο προσπάθησαν να τον μεταπείσουν λέγοντας ότι ο Γράμμος είναι θάνατος αλλά ο Θεοχάρης ήταν αμετάπειστος. Μετατέθηκε, πολέμησε και έπεσε. Έπεσε το Δεκέμβριο του 1949 σε ενέδρα στα Κρούσια Κιλκίς. Στην περιπολία που συνάντησε το θάνατο είχε οικειοθελώς αντικαταστήσει άλλον νεαρότερο ανθυπολοχαγό που φοβήθηκε να βγει. Τιμήθηκε με το Χρυσό Σταυρό - Αριστείο Ανδρείας. Στο μεταξύ είχε αποκτήσει δυο γιους, τον Παναγιώτη, ο οποίος είναι καθηγητής στη Πολυτεχνική σχολή του Πανεπιστημίου Θράκης στην Ξάνθη και ο οποίος μας έδωσε τις πληροφορίες και τον Θεοχάρη.

Σύμφωνα με μαρτυρίες χωριανών μας φαντάρων που πέρασαν από τη Θεσσαλία το 1952, ο Δήμος Καλαμπάκας για να τιμήσει τον ηρωικό Θεοχάρη έδωσε το όνομά του σε ένα κεντρικό δρόμο της πόλης.

Κων/νος Βασ. Ζαχαριάδης Επιλοχίας

Ο Κώστας Ζαχαριάδης, παππούς της Ευαγγελίας Πελέκου, ήταν ο τέταρτος στη σειρά βρισαγώτης που σκοτώθηκε στα αλβανικά βουνά, στο ύψωμα 1328, κοντά στο τριεθνές όριο Ελλάδας, Αλβανίας και (της τότε) Γιουγκοσλαβίας. Ήταν η τελευταία μάχη (5-4-1941) του στρατού μας στο Αλβανικό μέτωπο γιατί αυτή τη μέρα κατέλαβαν οι Γερμανοί τη Θεσσαλονίκη. Στην ουσία ο πόλεμος είχε τελειώσει, ο ελληνικός στρατός υποχωρούσε άτακτα και «ο σώζων ευατόν σωθήτω» Ο Ζαχαριάδης όμως, παρά τις παροτρύνσεις άλλων συστρατιωτών του απ' την περιοχή μας, δεν ήθελε να πιστέψει ότι όλα είχαν τελειώσει και εθελοντικά πήρε μέρος σ' αυτήν την, τελευταία και καταδικαστική γι αυτόν και την οικογένειά του, μάχη.

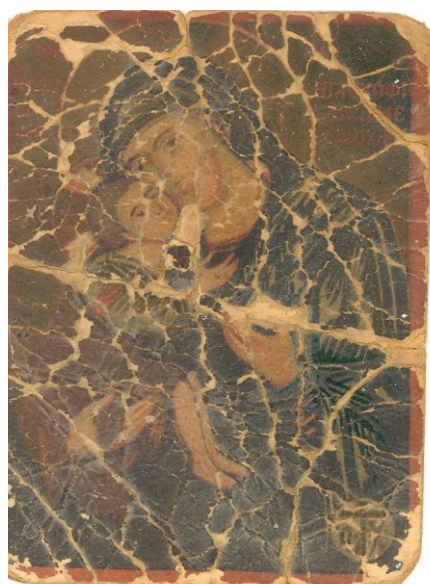

Του απονεμήθηκε ο βαθμός του επιλοχία. Τόσο τις προαγωγές του όσο και τα παράσημά του τα πήρε εξαιτίας της ανδρείας που επεδείκνυε κατά τη διάρκεια του πολέμου.

Γεννήθηκε στο χωριό μας στις 15-6-1911. Γονείς του ήταν ο Βασίλης, που κατάγονταν από την Πηγή, και η Μαριάνθη Βουχλή. Ο πατέρας του ήταν μηχανικός στο ελαιοτριβείο του χωριού και στο γιο του έμαθε την τέχνη του ξυλουργού, την οποία εξασκούσε πριν στρατευθεί στη Μυτιλήνη. Παντρεύτηκε τη

Γραμματική Βάσου στις 22-11-1936 και ύστερα από ακριβώς 9 μήνες (22-8-1937) απέκτησαν την κόρη τους Ειρήνη, την οποία χάρηκε πολύ λίγο.

Στις 25 Αυγούστου του 1940, λίγες μέρες μετά τον τορπιλισμό της «Ελλης» και αρκετά πριν κηρυχθεί ο πόλεμος, ο Κώστας επιστρατεύθηκε στη μονάδα επιστράτευσης 1382. Εντύπωση προκαλεί έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης, το Μάρτιο του 1942, προς τη Διοίκηση Χωροφυλακής Λέσβου να διενεργηθεί ένορκος διοικητική εξέταση για την εξακρίβωση του «φόνου» του Ζαχαριάδη. Την εικόνα αυτή της Παναγίας την είχε μαζί του στο μέτωπο. Στο πίσω μέρος της γράφει: «Νικητές υπό την σκέπην της Παναγίας. Ο Αθηνών Χρυσανθος»

Το ανέκαθεν «αξιοθρήνητο» Ελληνικό κράτος αναγνωρίζει μεν, όπως φαίνεται στο 504188

«Δελτίον φονευθέντος» ότι «έπεσεν υπέρ Πατρίδος» αλλά χορηγεί το επίδομα τροφής στην ανήλικη κόρη του Ειρήνη από 1-1 1943 διότι το ποσό που δικαιούταν για το έτος 1942 «παρεγράφη συμφώνως τω άρθρω ...καθόσον δεν υπεβλήθη ημίν εγκαίρως η αίτησίς της»

Χαρτογιακάδες, ε! χαρτογιακάδες!!!

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ		
ΓΡΑΦΕΙΟΝ VII		
Αριθ. Πρωτ.	504188	
ΔΕΛΤΙΟΝ ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΟΣ		
*Επώνυμον	Ζαχαριάδης	
*Όνομα	Κωνσταντίνος	
*Όνομα Πατρός	Βασίλειος	
Τόπος καταγωγής	{ Πόλις ή χωριόν Βρυσα	
	{ Δήμος ή Κοινότης	Λέσβου
	{ Νομός	Μοσχιάς
Βαθμός		
Κλάσις		
*Αριθ. Μητρώου		
Σώμα	{ Σύνταγμα 222 ^ο Πυγμαίων	
	{ Λόχος 2 ^{ος}	
*Έπεσεν υπέρ Πατρίδος εις τὸ Πεδίον τῆς Μάχης		
Ύψωμα 1328		
*Αθήναι τῆς 18-12-1942		
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ VII ΓΡΑΦΕΙΟΥ		

Ο Στρατής Σκιάς (θείος του Στέλιου και της Ελπινίκης Αβαγιάννη) γεννήθηκε στο χωριό μας το 1917, μέλος κι αυτός πολύτεκνης οικογένειας. Το 1938 υπηρέτησε τη θητεία του ως ναύτης στο πολεμικό μας (τότε βασιλικό) Ναυτικό. Απολύθηκε αλλά το Σεπτέμβριο του 1940 –πριν την κήρυξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου– κλήθηκε πάλι και υπηρέτησε στο πολεμικό πλοίο «ΗΦΑΙΣΤΟΣ», με το οποίο συμμετείχε σε πολεμικές επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του πολέμου.

Μετά την κατάρρευση του Μετώπου το πλοίο του κατέπλευσε στην Αλεξάνδρεια. Στη συνέχεια

μετατέθηκε στο θωρηκτό «ΑΒΕΡΩΦ» με το οποίο εκτελούσε περιπολίες στην περιοχή των Ινδιών, στον Ινδικό Ωκεανό. Από εκεί επελέγη ως πλήρωμα της 11^{ης} αποστολής, η οποία θα πήγαινε στην Αγγλία για να παραλάβει καινούρια πολεμικά πλοία. Προς τούτο επιβιβάστηκε στο Καναδικό υπερωκεάνιο «EMBRESS OF CANADA». Πλέοντας στον Ατλαντικό Ωκεανό το πλοίο τορπιλίστηκε από Ιταλικό υποβρύχιο. Τις παραπάνω σίγουρες πληροφορίες δίνει σε κείμενό του στον «ΑΝΤΙΛΑΛΟ» το 1988 ο χωριανός μας πλωτάρχης ε.α. Κώστας Πετράς.

Άλλες ανεπίσημες πληροφορίες θέλουν το Στρατή με άλλους ναυαγούς να ταλαιπωρούνται πολλές μέρες στη θάλασσα από την πείνα και τη δίψα με αποτέλεσμα κάποιοι να αρχίσουν να έχουν παραισθήσεις και να βλέπουν μπροστά τους στεριά εκεί που δεν υπήρχε και να ακούν φωνές εκεί όπου μόνο ο παφλασμός των κυμάτων συντρόφευε τους αναστεναγμούς των ναυαγών. Τότε κάποιος απ' τους ναυαγούς έπεσε στη θάλασσα «βλέποντας» μπροστά του τη στεριά και ο συμπολεμιστής και φίλος του Στρατής τον ακολούθησε για να τον σώσει. Τα κατάφερε στην αρχή αλλά, ενώ τους ανέσυραν οι υπόλοιποι και τους δυο στη βάρκα, τους κατασπάραξαν οι κροκόδειλοι. Τούτα επιβεβαιώνονται έμμεσα στο παρακείμενο του Αντίλαλου που ανέφερα, όταν σε κάποιο σημείο του ο Κ. Πετράς απευθυνόμενος στον ήρωα Στρατή γράφει ότι «... θα σε θυμόμαστε για τον αλτρουισμό σου, που προσπαθώντας να σώσεις το φίλο σου έχασες τη ζωή σου»

Το θλιβερό άγγελμα του θανάτου του μετέφερε υπηρεσιακά στην οικογένειά του ο Κ. Πετράς που τότε υπηρετούσε στο Αρχηγείο του Στόλου, ταχυδρομώντας επιστολή του αρχηγού του στόλου.

Ο Κώστας Ψωμάς , αδελφός του Νίκου, ο οποίος τιμώντας τη μνήμη του έδωσε το όνομα του στο γιο του, στρατεύθηκε όταν ξέσπασε ο πόλεμος στο Αλβανικό μέτωπο. Παρουσιάστηκε και έμεινα για κάποιο διάστημα στη Μυτιλήνη. Όταν επρόκειτο να φύγουν για το μέτωπο, πήρε ταξί και ήρθε μεσάνυχτα στο χωριό να αποχαιρετίσει τη μητέρα του, στην οποία είπε 'Μάνα φεύγω. Μπορεί να μη σε ξαναδώ»

Με πλοίο έφτασαν στην Αλεξανδρούπολη και από κει με τραίνο και καμιόνια προωθήθηκαν στο μέτωπο, τότε που η κραυγή ΑΕΡΑ δονούσε τα αλβανικά βουνά και σκόρπιζε τον τρόμο στους Ιταλούς. Εκεί κοντά στον ιστορικό Μοράβα, στην Πλάτσα, έδωσαν μάχη με τους Ιταλούς που κράτησε πέντε μέρες. Σε μια επίθεση καθυστέρησε λίγο να βγει από το όρυγμα και έτσι εύκολα πλευροκοπήθηκε από τα μυδράλια των αμυνόμενων, στα πλάγια του μετώπου της επίθεσης, Ιταλών.

Ο Κώστας Ψωμάς ήταν ο πρώτος βρισαγώτης που σκοτώθηκε στην Αλβανία. Λέει ο Γιάννης Καλατζής σε μια εξιστόρηση των αναμνήσεών του απ' το μέτωπο (Αντίλαλος τευχ.23/1997): «Πρώτα πρώτα που πήγαμι στν Αλβανία του μάθαμι του περιστατικό: Πρώτους πρώτους Βρισαγώτς σκουτώστσι τ' Ψουμαδέλ αδιδφός, Κουστής.»

Ο Γιάννης Παπαγιάννης (πατέρας του Δημήτρη, που κατοικεί στη Μυτιλήνη) χάθηκε στα Αλβανικά βουνά, τρίτος κατά σειρά χωριανός μας, που έπεσε στον πόλεμο του σαράντα «υπέρ πατρίδος». Σύμφωνα με τις αναμνήσεις του Γιάννη Καλατζή : «...χάστσι, αυτόν εν τουν ηύραν σκουτουμένουν»

Ο πατέρας του είχε δυο αδερφούς και δυο αδερφές. Αυτός ήταν ο μικρότερος γιος γεννημένος γύρω στα 1912. Τη μητέρα του την έλεγαν Κατερίνη. Ερωτεύτηκε παράφορα την ξαδέρφη του Κατερίνα Γδούντου αλλά δεν μπορούσαν να παντρευτούν. Απ' τον παράφορο αυτόν έρωτα πρόλαβε να αποκτήσει ένα γιο, το Δημήτρη, όπως προαναφέρθηκε.

Ο Γιάννης ήταν χωροφύλακας αλλά «αριστερών φρονημάτων». Έτσι η δικτατορία του Μεταξά τον απέλυσε. Αναγκαστικά λοιπόν ακολουθώντας το σόι του κι αυτός έγινε ξυλοκόπος (μπισκιτζής, δηλαδή σχίστης ξύλων) Η δουλειά αυτή ήθελε γερά μπράτσα. Για φανταστείτε να σχίζουν τους κορμούς των δέντρων σε σανίδια με τη χειροκίνητη πριόνα! Και ο Γιάννης όχι μόνο είχε αλλά παραείχε γερά μπράτσα. Όσοι τον θυμούνται έχουν να λένε για την κορμοστασιά του και τη δύναμή του. «Ήταν θηρίο» λένε. «Σήκωνε μόνος του τεράστιους κορμούς πεύκων, που δυο και τρία άτομα δύσκολα θα τα κατάφερναν» Για να δείξουν το δέος που προκαλούσε το παρουσιαστικό του διηγούνται ότι μια φορά είχε πάει με παρέα σε ένα πανηγύρι του Πολιχνίτου. Χόρευαν οι Πολιχνιάτες και σειρά δεν μπορούσαν να πάρουν. Έλεγε στην παρέα του να σηκωθούν «αυθαίρετα» και να μπουν στο χορό αλλά οι άλλοι δίσταζαν. Τότε έπιασε έναν απ' την παρέα του, το Γιώργο το Γδούντο, τον σήκωσε ψηλά, τον απίθωσε στην πίστα και έδωσε παραγγελιά. Χόρευαν δυο ώρες χωρίς κανέναν να τολμήσει να τους διακόψει!!!

Όταν κηρύχτηκε ο πόλεμος η επιστράτευση τον βρήκε στο Γαρδούμ να κόβει ξύλα για λογαριασμό του Αχιλλέα Κωνσταντιδέλλη. Άφησε εκεί τα εργαλεία του, γύρισε στο χωριό βιαστικά και έφυγε. Τα εργαλεία του τα κατέβασε στο χωριό ο Αχιλλέας. «Αυτόν ε τουν ηύραν ...»!!!

Κων/νος Μ. Χατζηγιάννης Στρατιώτης

Ήταν ο μεγαλύτερος γιος (γεννημένος το 1910) του Μιχάλη Χατζηγιάννη που είχε έρθει στο χωριό μας από το Μεσότοπο. Τα παλιότερα χρόνια το χωριό μας είχε αρκετές δοσοληψίες με το Μεσότοπο και γι αυτό αρκετοί χωριανοί μας κατάγονται από εκεί. Ο πατέρας του ασχολούνταν με οικοδομικές εργασίες. Κατά βάση ήταν σοβατής και πολύ πνευματώδης τύπος. Ο Κωνσταντίνος ασχολήθηκε και αυτός με την οικοδομή αλλά κυρίως ήταν ξυλουργός, πριν τη στράτευση.

Έπεσε κι αυτός αγωνιζόμενος ενάντια των Ιταλών στο Αλβανικό μέτωπο. Ήταν ο δεύτερος συγχωριανός μας που έπεσε στην Αλβανία μετά τον Κώστα Ψωμά. Όλοι οι συγγενείς του (είχε δυο αδέρφια και μια αδελφή) έφυγαν από το χωριό και γι αυτό δεν μπορέσαμε να έχουμε περισσότερες πληροφορίες. Οι γείτονες τους (ιδιαίτερα η κα Μυρσίνη Βογιατζή Χαχαδάκη) θυμούνται αρκετά από τη ζωή τους στο χωριό. Ιδιαίτερα θυμάται το άγγελμα του θανάτου του και το σπαραγμό της μάνας του: «γιέ μου τριάντα χρονών παλληκάρι σε χάνω»

Νικόλαος Σ. Βουδούρης Εκτελέστηκε από τους Γερμανούς

Ο Νικόλαος Βουδούρης ήταν ο δεύτερος πατριώτης που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς στο νησί μας. Όπως είναι γνωστό τόπος των εκτελέσεων στη Μυτιλήνη ήταν το δασάκι στα Τσαμάκια, -εκεί που τώρα είναι η πλαζ του ΕΟΤ. Ο Νικόλαος εκτελέστηκε την αυγή της 6^{ης} Σεπτεμβρίου 1941.

Ο Νικόλαος γεννήθηκε στην Προύσα στα απέναντι μικρασιατικά παράλια. Με την μικρασιατική καταστροφή ήλθε στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα. Ήταν σοβατής και γρήγορα έπιασε για καλά δουλειά. Στην Αθήνα γνώρισε τη μετέπειτα σύζυγό του, αδελφή του Χαράλαμπου Μπενή, (πατέρα του Στέλιου) με την οποία απέκτησε δυο παιδιά. Το καλοκαίρι του 1940 ήλθε στο χωριό μας για διακοπές και ο πόλεμος τον πρόλαβε εδώ και τον απέκλεισε. Έτσι κατά τη διάρκεια της κατοχής παρέμεινε εδώ.

Ο Νικόλαος ήταν αριστερός, οργανωμένος στο ΚΚΕ. Κάποιος τον κατάδωσε στους γερμανούς. Λέγεται ότι πρώην φίλος του, ο οποίος έφτασε στην πράξη αυτή για να γλυτώσει ο ίδιος. Επίσης φημολογείται ότι οι Γερμανοί βρήκαν πάνω του κάποια σημαντικά έγγραφα και γι' αυτό τον καταδίκασαν σε θάνατο και τον εκτέλεσαν, όπως προαναφέραμε.

Ο Νικόλαος άφησε στο χωριό τη γυναίκα του και τα δυο ορφανά παιδιά του. Η ζωή κατά τη διάρκεια της κατοχής ήταν οικτρή. Ίσως να ήταν η πιο τυραννισμένη οικογένεια από την πείνα. Για κάποιο διάστημα δούλεψε στο σχολείο μαζί με τη Μαρία Αλατζά. Μετά την απελευθέρωση κατάφερε επιτέλους να φύγει από δω όπου κυριολεκτικά μαρτύρησα και να επιστρέψει στην Αθήνα. Εκεί μεγάλωσε τα παιδιά της τα οποία αποκαταστάθηκαν καλά.

Ο Παναγιώτης Κατσιγίνης (σύζυγος της Ειρήνης Αλατζά-Κατσιγίνη) γεννήθηκε το 1921 στο χωριό μας.

Πριν στρατευθεί παντρεύτηκε την Ειρήνη Αλατζά και προτού προλάβει να γεννηθεί η κόρη του Μαρία έφυγε για το στρατό στις 21 Νοεμβρίου 1946. Όταν η μονάδα του βρισκόταν στη Λήμνο τον επισκέφθηκε η σύζυγός του με τη μόλις δυο μηνών κορούλα τους. Ήταν η πρώτη και τελευταία φορά που την είδε.

Ως δεκανέας υπηρέτησε στον εθνικό στρατό ως επικεφαλής στοιχείου όλμου για 2,5 χρόνια. Μια απ' τις περιοχές που υπηρέτησε ήταν και η Βέροια. Ένα μήνα πριν απολυθεί, στις 23 Απριλίου 1949, σκοτώθηκε κοντά στην Κοζάνη, όπου και ετάφη. Εκεί τον «βρήκε» ο τότε χωροφύλακας Νίκος Καρέτας, ο οποίος και φρόντισε να «αποθανατίσει» τη συνάντησή τους.

Στους ώμους της συζύγου του, σε πολύ δύσκολες περιόδους, έπεσε το βάρος της ανατροφής της κόρης τους. Όχι μόνο τα κατάφερε αλλά υπήρξε και η μοναδική γυναίκα κοινοτική σύμβουλος στην ιστορία της Κοινότητάς μας.

Ο Κώστας Καφαλούκος (αδελφός του Ηρακλή) γεννήθηκε στην Αμερική, όπου είχαν μεταναστεύσει οι γονείς του. Ήταν το πρώτο παιδί μιας πολυμελούς οικογένειας. Επέστρεψε στην Ελλάδα έχοντας και την Αμερικανική υπηκοότητα, όταν ο πατέρας του, που είχε επιχείρηση εκεί, γύρισε στην πατρίδα για να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία.

Παρέμειναν στην Ελλάδα και ο νεαρός Κώστας στην κατοχή θέλησε να φύγει για τη Μέση Ανατολή. Έκανε δυο απόπειρες αλλά οι τούρκοι αφού τους ξυλοφόρτωναν τους γύριζαν πίσω. Την τρίτη φορά τα κατάφερε και κατατάχθηκε στην Ταξιαρχία του Ρίμινι με το βαθμό του λοχία.

Μετά το τέλος του πολέμου, επειδή δεν είχε μαζί του ταξιδιωτικά έγγραφα, δεν μπόρεσε να φύγει απευθείας για την Αμερική και γύρισε πίσω στην Ελλάδα. Έστειλε τα δικαιολογητικά για να μπορέσει να φύγει αλλά η φωτογραφία που έστειλε ήταν με στρατιωτική στολή. Του ζήτησαν φωτογραφία με πολιτικά ρούχα αλλά πριν ολοκληρωθεί η διαδικασία για την αναχώρησή του στρατεύθηκε στη Χωροφυλακή με τον, αντίστοιχο του Λοχία,

Βαθμό του Ενωμοτάρχη. Υπηρετούσε στην Πελοπόννησο και σκοτώθηκε από τους αντάρτες στον Μελιγαλά, στη γνωστή και ως σφαγή του Μελιγαλά, όπου τους έκλεισαν στην εκκλησία και τους εκτέλεσαν όλους με μόνο έναν να καταφέρνει να σωθεί.

Τις λεπτομέρειες του τέλους του μετέφερε στην οικογένειά του κάποιος συνάδελφός του που ήρθε στα Βασιλικά και μέσω της Χωροφυλακής βρήκε τους γονείς του. Μάλιστα μπαίνοντας στο σπίτι και βλέποντας στον τοίχο κρεμασμένη τη φωτογραφία του ξέσπασε στα κλάματα και στη συνέχεια διηγήθηκε όλα τα συμβάντα.

Δημοσθένης Νικ. Κανδύλης στρατιώτης

Ο Δημοστής Κανδύλης, ήταν αδελφός του δασκάλου Μανώλη Κανδύλη και της Μαρίας Ταξείδη (συζύγου του Στρατή). Γεννήθηκε γύρω στα 1920. Ο Δημοστής είχε αρρωστήσει και για το λόγο τούτο ήταν σχετικά μικροκαμωμένος. Ο Δημοστής στρατεύτηκε παρά την προσπάθειά του αδελφού του να αποτρέψει αυτό το γεγονός επειδή είχε σωματική και διανοητική αδυναμία, όπως αναφέραμε. Ο ίδιος όμως, μπροστά στον αξιωματικό του στρατού στη Μυτιλήνη, τα βάλε με τον δάσκαλο αδελφό του ισχυριζόμενος ότι είναι πολύ ικανός, αναφέροντας μάλιστα και όλες τις δουλειές που έκανε στην οικογένειά του.

Έτσι στρατεύθηκε. Αλλά το τέλος του ήταν άδοξο αφού πνίγηκε κατά τη διέλευση ενός ποταμού.

Ο Δημήτριος Γεωργάκας (αδελφός της μητέρας μου) γεννήθηκε στο χωριό μας το 1925 και μεγάλωσε σαν ορφανός επειδή ο πατέρας του είχε στην ουσία εγκαταλείψει την οικογένειά του και ζούσε στην Καβάλα μαζί με τον πρωτότοκο γιο του. Ήταν το πέμπτο και τελευταίο παιδί της οικογένειας.

Στρατεύτηκε στον εθνικό στρατό το 1946 και υπηρετούσε στο 512 Τάγμα Πεζικού. Στις 9 Ιουνίου του 1948 τραυματίστηκε από έκρηξη παγιδευμένης νάρκης κατά την αποχώρηση της διμοιρίας του απ' το Σταθμό Θρακικού Σερρών. Την ίδια μέρα υπέκυψε στα τραύματά του καθώς διακομίζονταν στο Νοσοκομείο. Το άγγελμα του θανάτου του ήρθε να προστεθεί στις πληγές της μάνας και της μεγάλης αδελφής που είχαν αφήσει αφενός ο πρόσφατος θάνατος της μικρής αδελφής από φυματίωση και αφετέρου η εξορία του δεύτερου αδερφού στην Μακρόνησο. Η Πολιτεία έσπευσε την επόμενη χρονιά να χορηγήσει (αναδρομικά) σύνταξη στη χαροκαμένη μάνα δυο χιλιάδων δραχμών (2.000) το μήνα, τότε που το μεροκάματο του ανειδίκευτου εργάτη ήταν 20-25 χιλιάδες δραχμές. Απόλυτα χαρακτηριστικό και προφητικό είναι το τετράστιχο που είναι γραμμένο στο πίσω μέρος της

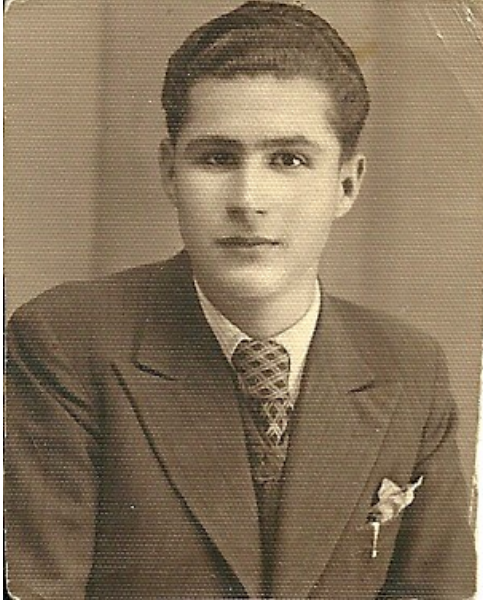
της

φωτογραφίας με τη στολή του φαντάρου, που έστειλε στην οικογένειά του: **«Σου στέλνω το κορμάκι μου, πας στο χαρτί βγαλμένο. Στα ξένα γω όταν χαθώ, ενθύμιο να μένω.»**

Σύμφωνα με πληροφορίες ο τάφος του βρίσκεται στο στρατιωτικό νεκροταφείο της Θεσσαλονίκης.

Ο Δημήτρης ήταν γιος του Αγγελή και της Κωνσταντινιάς Μαργαρίτη, οι οποίοι είχαν ακόμα τρία παιδιά. Τον Γιάννη (αγροφύλακα), την Πατρώνα (σύζυγο Π. Τσαμουρά) και τη Μαρία (σύζυγο Π. Μπαλλή).

Στο Δημοτικό σχολείο του χωριού μας είχε δείξει εξαιρετική επιμέλεια και ευφυΐα και για τούτο συνέχισε στο Γυμνάσιο Μυτιλήνης. Η οικογένειά του καλλιεργούσε τα λιγοστά κτήματα που είχε με καπνά αλλά ο Δημήτρης δεν ασχολήθηκε ιδιαίτερα μ' αυτά. Οι συνομήλικοί του πιστεύουν ότι είχε φύγει από το χωριό.

Στρατεύθηκε το Νοέμβριο του 1946 και κατατάχτηκε στη 2^η Μεραρχία που έδρευε στην Αλεξανδρούπολη. Ύστερα από την εκκαθάριση της Θράκης μετακινήθηκε προς τα δυτικά. Κοντά στη Θεσσαλονίκη έπεσε θύμα μιας άτυχης στιγμής, όταν βγάζοντας το κεφάλι του από το παράθυρο του αυτοκινήτου για να δει, χτυπήθηκε από άλλο αντίθετα διερχόμενο όχημα.

Ευάγγελος Νικολαΐδης

Ο Βαγγέλης Νικολαΐδης ήταν αδελφός του Νίκου Νικολαΐδη, του βιολιστή του χωριού μας. Ο ίδιος έπαιζε καταπληκτικό σαντούρι και κορνέτα. Ήταν ως νέος χαρακτήρας λίγο δύστροπος και απότομος.

Κατά τη διάρκεια της εμφύλιας διαμάχης, πριν στρατευθεί ακόμα, συμμετείχε σε μια βοηθητική αποστολή. Συγκεκριμένα μια μέρα ο διοικητής της χωροφυλακής στον Πολιχνίτο κατέβηκε στο χωριό και ζήτησε απ' τον πρόεδρο της Κοινότητας (Δημ. Νικέλλη) μερικούς άντρες, οι οποίοι θα συμμετείχαν επικουρικά σε μια μικρή επιχείρηση προς το κέντρο του νησιού, όπου είχαν εμφανιστεί αντάρτες. Μεταξύ των νεαρών που «επιστρατεύτηκαν» ήταν και ο Βαγγέλης και ο Δημήτρης Περρής. «Θυμάμαι» λέει ο κυρ Δημήτρης «ότι ο Βαγγέλης σήκωνε το σακίδιο του Διοικητή». Πήγαν προς το Στενοκλείδι μέσα απ' τη Λαγκάδα και εκεί πήραν θέσεις ελέγχου. Έμειναν μια ή δυο βραδιές και στη συνέχεια με αυτοκίνητο επέστρεψαν. Τα άτομα από την Καλλονή (δεν ήταν μόνο απ' την περιοχή μας) όταν επέστρεψαν διαπίστωσαν ότι είχε γίνει δολιοφθορά σε κάποια πυρομαχικά και –άγνωστο γιατί– οι υποψίες έπεσαν στο Βαγγέλη.

Όταν σε λίγο καιρό στρατεύθηκε το περιστατικό αυτό τον «ακολουθούσε» και με δεδομένο το χαρακτήρα του, όπως προαναφέραμε, γρήγορα βρέθηκε στην απομόνωση. Κατά μια εκδοχή τον σκότωσε ο ίδιος ο διοικητής του και διέδωσαν ότι αυτοκτόνησε. Κατά μια άλλη, όντως αυτοκτόνησε με το όπλο του φρουρού του, όταν αυτός απομακρύνθηκε για λίγο. Πάντως η πολιτεία συνταξιοδότησε τη μητέρα του, όπως και των υπόλοιπων που σκοτώθηκαν στις τάξεις του στρατού.

Κων/νος Παρασκευάς

Γεννήθηκε το 1923 στο χωριό μας. Οι γονείς του Παναγιώτης και Μαριγώ (Σάββα) είχαν ακόμα τρία παιδιά. Τον Απόστολο, την Κατίνα και την Φωτεινή. Τέλειωσε το Γυμνάσιο στο Πλωμάρι και στη συνέχεια φοίτησε στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης απ' την οποία αποφοίτησε το 1945.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του διακρίθηκε για δυο πράγματα. Το ένα είναι ο φιλελεύθελος χαρακτήρας του, ο οποίος συμπληρώνονταν από τις «αριστερές» ιδέες του. Βοηθούσε τους συμφοιτητές του δίνοντας από τα λιγοστά χρήματα και τρόφιμα, που έπαιρνε από τους δικούς του και όταν τελείωναν συμπαραστέκονταν και αυτός τους άλλους στην πείνα και τις στερήσεις. Το άλλο χαρακτηριστικό του ήταν η εκπληκτική ευγλωττία του και οι ρητορικές του ικανότητες, οι οποίες γρήγορα τον ανέδειξαν σε έναν χαρισματικό ιεροκήρυκα. Κήρυξε στη Μυτιλήνη, το Πλωμάρι αλλά και κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας,

Στρατεύθηκε το 1945, αμέσως μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του. Υπηρετούσε στον εθνικό στρατό, στο Καρπενήσι, όπου εκτελούσε και χρέη ιεροκήρυκα. Μια μέρα εξαφανίστηκε και από τότε χάθηκαν τα ίχνη του. Υπάρχουν τρεις εκδοχές (1) Να σκοτώθηκε (δεν βρέθηκε όμως πουθενά το σώμα του) (2) Να απήχθη από τους αντάρτες και (3) να αυτομόλησε στο στρατό του Βουνού. Κανείς δεν ξέρει σίγουρα. Λένε ότι διέφυγε τελικά σε χώρα της Ανατολικής Ευρώπης. Η οικογένειά του έκανε μεγάλες προσπάθειες, με τη βοήθεια δικηγόρου, απευθυνόμενη στις πρεσβείες διαφόρων χωρών για να βρει κανένα ίχνος του. Τίποτα. Μου είπαν ότι ο πατέρας του κάποια μέρα έλαβε ένα φάκελο που είχε μέσα μια υφασμάτινη κάρτα-σημαιούλα που έγραφε επάνω «Ράδιο – Πράγα» και τίποτα άλλο.

(Τις πληροφορίες για το χαρακτήρα του και τη φωτογραφία τις έδωσε η ανιψιά του Σοφία Απόστολου Παρασκευά)

Κωνσταντινίδης Μιχάλης ή Μπαγιαντέρας

Ο Μιχάλης δεν πολέμησε, ο Μιχάλης δεν είναι γραμμένος στη πίσω πλευρά του Μνημείου των Ηρώων του χωριού μας. Ο Μιχάλης έπεσε δυο φορές, χωρίς να φορά τη χακί στολή, θύμα του φανατισμού, της μισαλλοδοξίας και του εμποτισμένου σε ψυχές μίσους.

Την πρώτη φορά ήταν μόλις 2-3 χρονών παιδί, όταν στην καταστροφή της Σμύρνης βρέθηκε μόνος του να κλαίει στην προβλήτα. Μήτε μάνα, μήτε πατέρας, μήτε συγγενείς. Ολομόναχος. Τότε βρέθηκε η μητέρα του Βαγγέλη Ρόκου, που εγκατέλειπε άρον – άρον κι αυτή τον τόπο της, παίρνοντας το δρόμο του ξεριζωμού και της προσφυγιάς. Είδε το Μικρό Μιχάλη μόνο του να κλαίει και τον άρπαξε στην αγκαλιά της δίνοντάς του τη ζεστασιά της ζωής και της φροντίδας.

Όταν ήρθαν στο χωριό τα δύσκολα χρόνια της προσφυγιάς οι «τουρκόσποροι», κατά τους ντόπιους, η επιβίωση ήταν δύσκολη. Έτσι η λύση που βρέθηκε για το μικρό ήταν η υιοθεσία του από το Νίκο και τη γυναίκα του Μαρία Κωνσταντινίδη (Μπαγιαντέρα). Αυτοί είχαν ένα μικρό μαγαζάκι και πουλούσαν ψιλικά και συγχρόνως την ίδια δουλειά έκαναν και ως γυρολόγοι περιφερόμενοι στο χωριό με ένα πανέρι γεμάτο απ' το εμπόρευσμά τους, ένα κουδούνι και τη στεντόρεια φωνή τους να διαλαλεί τηνπραμάτεια τους. Έτσι με αυτό το ψιλικατζίδικο εμπόριο ασχολήθηκε και ο Μιχάλης.

Ο Μιχάλης ήταν αριστερός. Κι αυτό τις περιόδους της σκοτεινιάς και του μίσους ήταν αν όχι αιτία θανάτου, πάντως αιτία αυθαιρεσίας και ξυλοδαρμού. Όχι απ' την κρατική εξουσία αλλά απ' την τοπική φανατισμένη μισαλλοδοξία. Χτυπήθηκε άσχημα, πήγε στο νοσοκομείο αλλά δεν τα κατάφερε. Ότι γλίτωσε απ' τους τούρκους, το έχασε απ' τους χωριανούς του. Γιατί ήταν «τουρκόσπορος» και προπαντός αριστερός. Δεν έγινε ήρωας. Ήταν θύμα.

Βασίλειος Δημ. Βασίλενας

Η αναφορά μας σ' αυτούς που έπεσαν πιστοί στο καθήκον τους σε ώρες πολέμου θα κλείσει με έναν πεσόντα σε καιρό ειρήνης, αλλά κι αυτός την ώρα του καθήκοντος. Ο Βασίλης έχασε τη ζωή του όταν υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία, κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης

Ο Βασίλης, αδελφός του Νίκου Βασίλενα, γεννήθηκε στο χωριό μας το 1939. Όταν τέλειωσε το Δημοτικό σχολείο πήγε μαθητευόμενος δίπλα στο σιδερά του χωριού Γδοντάκη για να μάθει την τέχνη. Κάποια στιγμή μαζί με τον μάστορα έφυγαν στην Αθήνα.

Στρατεύτηκε και υπηρετούσε τη θητεία του στα Γιάννενα σαν νοσοκόμος. Μια μέρα κατά τη διάρκεια μιας άσκησης, που χαρακτηρίζονταν ως «αθλοπαιδιά», περνούσε ένα ποτάμι πάνω στο σχοινί και την ώρα που έφτασε στο τέλος καθώς πήδησε στο έδαφος έπεσε ανάσκελα, χτύπησε στο πίσω μέρος του κεφαλιού του και απ' την εσωτερική αιμορραγία που έπαθε πέθανε στις 20 Φεβρουαρίου του 1962.

Η κηδεία του έγινε στο χωριό μας με την παρουσία τιμητικού αγήματος και σύσσωμο το χωριό διότι ο Βασίλης ήταν εξαιρετικός χαρακτήρας και πολύ αγαπητός σε όλους.